



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri tres**

**Baptista <Mantuanus>**

**Dauentrie, 1515**

De quatuor nouissimis, et primo de morte, cum declaratione dicti  
Empedoclis de lite et amicitia ca.xviii

**urn:nbn:de:hbz:466:1-30534**



### Libri Tertius

(teste Aristotele in libro de coelo) sita esse videtur in trinitate, hoc est in essentia, potentia, et operatione, essentia, ut anima est potentie radix et fundamentum, potentia puta intelligentia in essentia anime, est ramus in arboris caudice, operatio autem ut intellectio quasi dactylus in terminibus palme que ergo potius cessat ab operatione, videtur naturam fraudare ultima sua perfectione, et iniuriam opifici nature irrogare, quod ea non eo usque producat, quo ipse perducenda instituat, sicut agricola proculdubio offendit qui arborem ne fructificet, facit, propterea dicitur a Joanne Baptista in Mattheo. Omnis arbor que non facit fructum bonum, excidetur, et in ignem mittetur. Tantum igitur vigilancia nostra molliatur, tantum industria se acuat, tantum ratio se extollat, ut in dies magis proficiendo ad virtutes, et ad bonos mentis habitus, que sunt felicitatis instrumenta, perveniat.

#### De quattuor novissimis, et primo de morte cum declaratione dicti Empedoclis de lite et amicitia. Ca. xvij

**H**umana maior huius sancte ac salutaris discipline perfectus quattuor adiumenta querenda sunt, que non extimentur ideo contemnenda, quod vulgata, sed potius propterea amplectenda, quod utilia, et perfectio non alia fuit divulgationis ratio, quam multiplicis utilitatis cognitio. Hoc autem dixeris propter eorum pravam consuetudinem, que sine respectu utilitatis familiaria omnia contemunt, et usu quotidiano perita fastidiunt, quos epigrammaticus poeta notat, dicens. Et pueri nasum rhinocerotis habent, nos vero nugis posthabitis, salutem consulentes, quecunque quid prodest, quantum sit vile commune, triviale, semper amplectimur tamquam rem preciosam, negotio accommodatam, et opportunam. Quattuor ergo adiumenta sunt ista. Meditatio novissimorum. Lectio scripturarum. Imitatio sanctorum, et Supplicatio. Novissima sunt quattuor. Mors Inferni, Paradisus, et Iudicium. Ad naturam mortis enarrandam mihi offert quod dixit Empedocles fieri. scilicet omnia per litem et amicitiam, amicitia autem est generatio, que disiecta hoc est corpus et anima, et quatuor



### Libri Tertius

tuor in corpore elemēta cōglutinat. Lis est mors quę cōiuncta dis-  
sociat. Nā corrupta elemētoꝝ harmonia lis exoritur, et calore in hu-  
miduz seuiēte seqtur desiccatio, quā incinerationez medici vocant,  
ex incineratione ꝑo hoc est ex radical' humidū cōsumptiōe mors nas-  
citur, mediuz inter litē et amicitia hoc ē inter gnationē et mortem in-  
terstitiuz, quies ē contrariōꝝ inter se pugnātiuz. Licet enim semper  
pugnēt, tamen vocari ꝑt amicitia, q̄diu nō est pugna pemptoria, et  
eaz quietē q̄ sunt instar pacis inducię q̄dam, appellare solem' morta-  
lez vitā, quā vt volūt Astronomi coelū, vt theologi, p̄dicāt, Deus  
vt ego sentio vtq; dispensat, cōseruat, et limitat.

**¶ An mors corporis sit naturalis**

**¶ Ca. xix.**

**H** vero mors sit naturalis abigitur et p̄fecto q̄d naturā des-  
truit, eiq; aduersat, dicēduz naturalemō videt. Qd itez a ꝑn-  
cipio venit intrinseco, naturale id ē manifestuz, et hoc in ij. libro de  
phisico auditu ꝑfirmat Aristo. dicēs, in hoc differre naturalia ab ar-  
tificiofis, q̄ hęc a ꝑncipio extrinseco, illa ab intrinseco habēt motionē  
et hoc vtrūq; in morte ꝑspicimus, naturaz em̄ destruit, q̄d est mani-  
festū, et sit a causis nobis intrinsecis. Nā corpus aiatuz causas quibz  
dissoluit intra se habz, calozē. s. naturālē, quo radicalis humor  
erodit, et quanq; cibo et potu noua supinfundat humiditas, nō ē tū  
aduenticiū hoc humiduz ꝑiori cōparādum, et naturę eque affine et  
amicuz. Huic alimētouuz defectui est anectenduz viz nutritiuā in  
nobis fatigari, ac indies inualidā fieri, et in horas magis euadere re-  
parādis corporibz nostris imbecillā, q̄ fit vt corp' pedetentiz vitiet,  
et fiat assidue deteri' et anime magis inhabile et incōmoduz, et ad vi-  
tę munia min' idoneuz. Cū igit' mors (quę nihil est aliud q̄ vitę ex-  
tinct') hoc pacto ab intrinseco inducat, certe ꝑficisci a natura videt  
et ista q̄dez est nostra s̄nia. Sed neq; ꝑterereunduz hic naturaz plu-  
ralitatez inesse corporibus, natura em̄ d̄z materia et forma, et ipm cō-  
posituz. Vñ sit vt naturaliter fieri possit q̄dꝑiam multipliciter dici  
ex alto cadere naturale id materię, hoc ē corpori, cui grauitas a natu-